

1. maí

1. maí

Pauli Ellefsen, fólkatingsmaður:

Ov nógv fløtaskúm av samfelagslagkøkuni

Mótstøðumenn hjá verkamonnum er ikki vinnulívið,

Pauli Ellefsen
á Vaglinum Arbeðaradagin

Men heldur politikarar og teir borgarar, sum hava bitið seg fastan í eitt alment skrav, segði Pauli Ellefsen lögtingsmaður m.a. í 1. maidags røðu síni.

Tað er eitt minimumskrav, sum verður sett einum og hvørjum blaðmanni, at hann er førur fyri at geva ein nøkunlunda objektivan saman-drátt t.d. úr eini røðu.

Hetta havi vit eisini roynt í samband við tær røður, sum hildnar vórðu í Havn 1. maí. Ein av røðarunum skaraði tí heilt framúr, og kravst nógv meir enn vanlig blaðmannaútbúgving til at royn at referera frá hesum manni. Vit fara tó at gera eina roynd

Tað var Pauli Ellefsen, lögtingsmaður, fólkatingsmaður og grannskoðari, sum á hesum 1. maí-dagshaldið, heldur enn ikki gekk nýggjar og fyrr óroyndar leiðir.

Tað eru nógv, sum halda, at verkamenn ikki eiga at fáa meiri lön, tí hetta kann samfelagið ikki bera. Skip og fiskivinna skulu hava nógv milljónir árliga og hetta verður ofta sett í relatiön til lönarbýti, segði Pauli Ellefsen og helt fram, at hetta

vóru væl kend argumentir, at verkamenn ikki skulu krevja ov nógv lön. Um man hevur í huga lönina hjá starvsmonnum og tænaðummonnum og teirri trygg-leika, hevur man ilt við at góðtaka hesi argumentir, segði Pauli Ellefsen.

Snikt seg í spískamarið

Fólk spyrja um arbeiðsfólkið ikki skal hava meiri lön, segði

Pauli Ellefsen og helt fram: — Finna samráðingarmenninir út av, at tað ikki er pláss fyri munandi lönarhækkingum til verkamenn, so eru vit nógvir, sum hava snikt okkum inn í skiskamarið og tikið eitt alt ov stórt stykki, áðrenn samfelagslagkøkan kom út á borðið til býtis, segði Pauli Ellefsen. Hann fanst at lönarhækkingini til lögtings- og landsstýrismenn og segði, at hetta hevur gingið út yvir tey, sum frammanundan

hava ov lítið. Tað býður einum imóti at siggja táni, og tað býður einum imóti, tá ið hesi, sagt í yvirfærdum týðningi, syngja falskt, tá teir byrja uppá Internationala, tí teir hava ov nógv fløtaskúm í muninum frá einum alt ov stórum stykki av okkaa samfelagslagkøku, segði Pauli Ellefsen.

Ov lítið komið burturúr

Røðarin fanst at landsstýrinum fyri teirra politikk og segði, at frá andstøðuni vóru fleiri uppskot sett fram, og sum ikki vórðu samtykt. Vit hava fleiri ferðir vist á at spara uppá almennar útreiðslur, segði Pauli Ellefsen.

Mótstøðumenninir hjá verkamonnum er ikki vinnulívið, men heldur politikarar og teir borgarar, sum hava bitið seg fastan í eitt alment starv, kanska fyrst og fremst teir akademikarar, sum skipa fyri, tá ið lagið og songurin Internationali fer út í himmalrúmdina, endaði Pauli Ellefsen.

Mikkjal Dánjalson, arbeiðsmaður:

Verkfallið — eitt risasterkt vápn í hondunum á arbeiðandi stættini

— Vit ræðast ikki eitt opið orðaskifti, tí vit hava sannleikan á okkara síðu, segði Mikkjal Dánjalson í 1. maidagsrøðuni í ár. Hann beyð arbeiðsgevarum at koma til almennan tjakfund um lönarspurningin

Og hann helt fram:

Tann stóri vøxturin í tímalönini tey seinastu árin, er so at siga allur horvin í prívøkstri og skattavøkstri. Tað visir seg, segði Mikkjal Dánjalson, at veruliga tóka árslönin er bara vaksin við umleið einum prosent tilsamans øll árin síðani 1972. Hetta merkir, at hin veruliga tóka timalönin er ikki vaksin meira enn um fimm ella seks oyru árliga tey seinastu fyra árin. So illa komu teir seinastu sáttmálarnir at roynast.

Fyri bakkasti

Mikkjal Dánjalson visti eisini í røðu síni til ein flogseðil, sum flestu arbeiðsmenn hava fingið. Har verður ávist, at meðan hin tóka lönin hjá okkum bara er tvífaldað í krónum síðani 1969, so er føroyska samfelagið vordið triggar ferðir ríkari í krónum hesi somu ár, soleiðis at lön okkara lutfalsliga hevur verið fyri stórum bakkasti.

Sosialistiskt arbeiðaraveldi

Mikkjal segði víðari, at í roynd og veru eru øll hin samanlagda

virðisskapanin í samfelagnum úrslit av arbeiðnum hjá fiskimonnum, arbeiðsmönnum og hinum arbeiðandi stættunum, og tí má okkara endaliga mál vera at skipa eitt sosialistiskt arbeiðaraveldi, har tað arbeiðandi fólkið sjálvt avger, hvussu virðisskapanin skal brúkast.

Nyttar ikki at tosa við arbeiðsgevaran

Mikkjal nevndi, at tað nyttar ikki at tosa við arbeiðsgevaran um lönarhækking. — Prógvar tú fyri teimum, at lönin hevur staðið í stað leingi, meðan samfelagið eigur ov mikið av pengum, so lurtar teir ikki eftir. Teir fáast ikki atlurta eftir, fyrr enn tú tosar við teir sum verkfallsmaður og leggur eina hóttan aftanfyrir lönarkrevni.

Veik fagfeløg

Um arbeiðsgevararnir hava varhugan av, at fagfeløgin eru veik, so rokna teir við, at teir bara skulu gera seg eitt sindur treiskari, so er sigurin teirra.

Og hetta er kjarnan í øllum lönarspurninginum: Bara við at styrkja okkara fagfeløg og gera tey tey til stríðsfeløg hava vit nakran livandi tjans til at vinna eina sømiliga lön. Mikkjal nevndi eisini fleiri mál, sum skulu hjálpa til at gera fagfeløgin til stríðsfeløg.

Fyri tað fyrsta er tað av týðningi at fagfeløgin og limir tess gerast ein assamansjóvað eind. Í dag er ofta stór kluft millum limirnar og feløgin. Limirnir hava nógvir lítið og einki álít á sinum feløgum og tað við góðari grund. Sum dømi nevndi Mikkjal, at ein fagfelagslimur í Havn, sum fyri stuttum var fyri ringari viðferð frá arbeiðsgevara, fekk ongan stuðul frá sinum fagfelag, fyrr enn hann hótti í fagfelagsleiðsluni við at innsavna undirskriftir imóti henni.

Einki at vita

Flestu fagfelagsleiðarar spyrja ongantíð limirnar til ráðs men royna at sleppa sær lættliga frá sinum arbeiði sum gjørligt. Hvussu nógvir fagfelagslimir vistu t.d., hvørji krøv fagfelagsleiðslurnar ætlaðu at seta í

sáttmálasamráðingunum í ár, fyrr enn teir løsu tað í bløðunum, segði Mikkjal Dánjalson.

Ikki ræðast at brúka verkfalls vápníð

Mikkjal segði eisini, at stórir dentur eigur at verða lagdur á verkfallið. — Verkfallið er eitt risasterkt vápn í hondunum á arbeiðandi stættinum. Hetta vápn má brúkast við størsta varsemi, men ræðast vit fyri at brúka tað, skulu vit ikki gera okkum vónir um munandi lönarbata. Júst við at hava fagfeløg-

ini útgjörd til at kunna taka eitt verkfall, fáast bestu líkindi til at leggja veruligt trýst á arbeiðsgevararnar í samráðingunum, so at vinnast kann á mál tann vegin. Vit mugu gera okkara fagfeløg til stríðsfeløg. Stríðshugurin og samanhaldið millum limirnar má økjast, eitt størri og størri tal av limum mugu kenna tað sum sína uppgávu at styrkja síni fagfeløg.

Hetta má til, skal hin stóra lutfalsliga afturgongdin í lönini fáa ein enda, endaði Mikkjal Dánjalson í 1. maidagsrøðu síni á Skansanum.

Somu lön fyri sama arbeiði

Í 1. maí røðu síni kravdi Andrea Ártung somu lön fyri kvinnur og menn fyri sama arbeiði

— Vit liva í dag í eini maskinøld. Hondarbeiði, sum kvinnan fyrr virkaði, er meiri avlagt, segði Andrea Ártung form. í Havnar Arbeiðskvinnufelag, og hon helt fram: Vit hava fingið flakavirkir, og har er hin føroyska arbeiðskvinnur og leggur eitt stórt arbeiði eftir sær hvønn dag, men segði Andrea Ártung, kvinnan fær ikki tann partin sum tilkemu henni. Kvinnan fær nógv minni lön, segði Andrea Ártung og kravdi somu lön fyri kvinnur og menn fyri sama arbeiði.

